

Cuprins

Abrevieri.....	XIX
Considerații introductive	1
PARTEA I. Despre cooperarea internațională în materie penală și contribuția acesteia la dezvoltarea dreptului penal	7
Titlul I. Cooperarea judiciară internațională în materie penală	9
 Capitolul I. Privire istorică asupra instrumentelor de cooperare internațională în materie penală.....	9
 Capitolul II. Extradarea	20
Secțiunea 1. Noțiunea și natura juridică a extradării.....	20
§1. Noțiune	20
1.1. Definiția extradării	20
1.2. Delimitarea de alte măsuri	20
1.3. Frauda la extradare.....	21
§2. Natura juridică a extradării	22
§3. Clasificări	23
Secțiunea a 2-a. Extradarea în dreptul internațional public ...	25
§1. Extradarea – act de suveranitate al statului.....	25
§2. Consecințele trăsăturii extradării de a fi o prerogativă a suveranității statului.....	26
§3. Extradarea în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	32
Secțiunea a 3-a. Condițiile extradării în lumina dreptului internațional și a dreptului român	33
§1. Condiții privitoare la infracțiune.....	34
1.1. Condiții privind gravitatea infracțiunii sau a pedepsei.....	34

1.2. Dubla incriminare	35
1.3. Fapta să nu fie prescrisă	38
1.4. Infrațiunea să nu fie una politică sau conexă unei infrațiuni politice sau motivată pe considerente de rasă, religie, sex, naționalitate, limbă, opinii politice sau ideologice sau de apartenență la un grup social	38
§2. Condiții privind persoana extrădabilă.....	38
§3. Condiții privind urmărirea penală, judecata sau executarea pedepsei.....	40
§4. Condiții privind cererea de extrădare	41
Secțiunea a 4-a. Procedura extrădării.....	42
§1. Considerațiuni generale.....	42
§2. Procedura extrădării în legislația română în vigoare	43
Secțiunea a 5-a. Convenții multilaterale de extrădare sau care conțin dispoziții privind extrădarea la care România este parte.....	48
§1. Convenția europeană de extrădare, adoptată la Paris la 13 decembrie 1957, și Protocoalele sale adiționale, adoptate la Strasbourg la 15 octombrie 1975 și la 17 martie 1978.....	48
1.1. Introducere	48
1.2. Analiza principalelor dispoziții ale Convenției	49
1.3. Primul Protocol adițional (Strasbourg, 15 octombrie 1975)	57
1.4. Al doilea Protocol adițional (Strasbourg, 17 martie 1978).....	58
1.5. Al treilea Protocol adițional (Strasbourg, 10 noiembrie 2010).....	61
1.6. Al patrulea Protocol adițional (Viena, 20 septembrie 2012).....	63
§2. Alte convenții multilaterale cu dispoziții în materie de extrădare la care România este parte	64
Secțiunea a 6-a. Tratatate bilaterale de extrădare încheiate de România.....	66

Capitolul III. Transferul de proceduri în materie penală.....	79
Secțiunea 1. Noțiune. Definiție. Reglementare	79
Secțiunea a 2-a. <i>Aut dedere, aut iudicare</i>	80
Secțiunea a 3-a. Principalele convenții internaționale care cuprind dispoziții privind transferul de proceduri în materie penală	81
§1. Convenția europeană privind transferul de proceduri în materie penală.....	81
§2. Alte instrumente juridice internaționale în materia transferului de proceduri	87
Secțiunea a 4-a. Reglementarea internă a transferului de proceduri penale.....	88
Capitolul IV. Asistența judiciară internațională în materie penală	93
Secțiunea 1. Noțiune. Definiție. Reglementare	93
Secțiunea a 2-a. Principalele forme de asistență judiciară internațională în materie penală.....	94
§1. Comunicarea sau notificarea actelor de procedură.....	94
§2. Comisia rogatorie internațională.....	95
Secțiunea a 3-a. Convenții multilaterale în domeniul asistenței judiciare internaționale în materie penală la care România este parte	98
§1. Convenția europeană de asistență judiciară în materie penală (Strasbourg, 20 aprilie 1959) și Protocoloalele sale adiționale	98
1.1. Prezentarea generală a Convenției	98
1.2. Analiza principalelor prevederi ale Convenției	98
1.2.1. Domeniul de aplicare.....	98
1.2.2. Comisiile rogatorii.....	99
1.2.3. Comunicarea actelor judiciare și înfățișarea martorilor, experților și a persoanelor acuzate.....	100
1.2.4. Cazierul judiciar și schimbul de informații	102
1.2.5. Procedura stabilită de Convenție	102

1.2.6. Primul Protocol adițional (17 martie 1978) și cel de-al doilea Protocol adițional (8 noiembrie 2001)	104
§2. Alte convenții multilaterale cu dispoziții în domeniul asistenței judiciare în materie penală	112
2.1. Convenții cu vocație universală adoptate sub egida Organizației Națiunilor Unite	112
2.2. Convenții ale Consiliului Europei	113
Secțiunea a 4-a. Tratatе bilaterale de asistență judiciară internațională în materie penală încheiate de România	114
Capitolul V. Recunoașterea hotărârilor penale	116
Secțiunea 1. Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive	116
§1. Executarea hotărârilor străine	117
§2. Efectele internaționale ale hotărârilor penale europene	120
Secțiunea a 2-a. Reglementarea în legea română a recunoașterii și executării hotărârilor penale străine	121
Capitolul VI. Transferarea persoanelor condamnate	123
Secțiunea 1. Noțiune. Definiție. Reglementare	123
Secțiunea a 2-a. Convenția Consiliului Europei asupra transferării persoanelor condamnate, adoptată la Strasbourg la 21 martie 1983, și Protocolul său adițional din 18 decembrie 1997	124
§1. Considerații generale	124
§2. Analiza principalelor articole ale Convenției	125
§3. Protocolul adițional din 18 decembrie 1997	130
Secțiunea a 3-a. Tratatе bilaterale încheiate de România în materia transferării persoanelor condamnate	132
Secțiunea a 4-a. Cadrul juridic intern privind transferarea persoanelor condamnate	133

Titlul II. Instrumente juridice multilaterale privind cooperarea internațională care impun statelor părți standarde comune privind dreptul substanțial și procedural penal.....	135
Capitolul I. Introducere	135
Capitolul II. Instrumente juridice multilaterale care obligă statele părți să incrimineze, sancționeze, să urmărească și să judece unele fapte grave, altele decât crimele internaționale.....	137
Secțiunea 1. Instrumente juridice universale	137
Secțiunea a 2-a. Instrumente juridice adoptate sub egida Consiliului Europei.....	148
Capitolul III. Instrumente juridice multilaterale care conțin norme de procedură penală, altele decât cele privind cooperarea judiciară	158
Secțiunea 1. Instrumente juridice ale ONU.....	158
Secțiunea a 2-a. Instrumente juridice ale Consiliului Europei	159
Titlul III. Cooperarea polițienească internațională în materie penală	163
Capitolul I. Deosebiri și complementaritate față de cooperarea judiciară în materie penală	163
Capitolul II. Rolul Organizației Internaționale de Poliție Criminală (Interpol)	166
Titlul IV. De la justiție penală transnațională la justiție penală supranațională.....	167
Capitolul I. Despre dreptul internațional penal și crearea unei justiții penale supranaționale.....	167
Secțiunea 1. Premisele unei justiții penale supranaționale.....	167
Secțiunea a 2-a. Noțiunea și izvoarele dreptului internațional penal	169
Secțiunea a 3-a. Principiile dreptului internațional penal	175

§1. Principiul legalității	176
§2. Principiul competenței (jurisdicției) universale.....	179
§3. Principiul imprescriptibilității crimelor contra umanității și a crimelor de război	184
§4. Principiul răspunderii penale individuale	185
§5. Principiul neretroactivității legii penale.....	185
Capitolul II. Jurisdicții penale supranaționale	186
Secțiunea 1. Tribunalele penale internaționale ad-hoc.....	186
Secțiunea a 2-a. Curtea Penală Internațională.....	194
§1. Considerațiuni introductive.....	194
§2. Funcționarea Curții Penale Internaționale	195
§3. Jurisdicția Curții Penale Internaționale.....	198
3.1. Complementaritatea jurisdicției Curții Penale Internaționale.....	198
3.2. Crimele prevăzute de Statutul de la Roma.....	201
3.2.1. Competența <i>ratione personae</i> și <i>ratione materiae</i>	201
3.2.2. Crimele prevăzute de Statut.....	201
3.2.3. Procedura.....	207
PARTEA a II-a. Despre cooperarea judiciară și polițienească în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene și rolul acesteia în crearea unui spațiu penal european și a unui drept european penal	211
Titlul I. Cooperarea judiciară între statele membre ale Uniunii Europene – un răspuns adecvat la o criminalitate fără frontiere.....	213
Capitolul I. Recunoașterea reciprocă – „piatra unghiulară” a cooperării judiciare în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene	213
Capitolul II. De la extrădare la mandatul european de arestare.....	217
Secțiunea 1. Primul pas: proceduri simplificate de extrădare.....	217
Secțiunea a 2-a. Mandatul european de arestare	222
§1. Introducere.....	222

§2. Noțiune	224
§3. Procedura de predare în baza unui mandat european de arestare. Asemănări și deosebiri față de procedura „clasică” de extrădare	225
3.1. Eliminarea etapei administrative și a oricărei posibilități de influență a factorului politic	225
3.2. Condițiile predării și regulile de procedură.....	226
§4. Implicații constituționale: analiză comparativă a situației din Germania, Polonia și România	228
§5. Mandatul european de arestare și drepturile omului	241
§6. Aplicarea în timp și în spațiu a Deciziei-cadru privind mandatul european de arestare. Decizia nr. C-296/ 2008 a Curții de Justiție a Uniunii Europene	250
6.1. Aplicarea în timp	250
6.2. Aplicarea în spațiu	254
§7. Transpunerea Deciziei-cadru privind mandatul european de arestare în dreptul român.....	254

Capitolul III. Instrumente juridice privind asistența judiciară în materie penală	265
Secțiunea 1. Convenția UE de asistență judiciară în materie penală din 29 mai 2000.....	265
Secțiunea a 2-a. Protocolul din 16 octombrie 2001	269
Secțiunea a 3-a. Aplicarea în România a Convenției și a Protocolului	269

Capitolul IV. Instrumente juridice privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și a deciziilor judiciare	272
Secțiunea 1. Instrumente bazate pe principiul recunoașterii reciproce pentru obținerea probelor, sechestrului și confiscarea	272
§1. Decizia-cadru 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor	272

§2. Decizia-cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce ordinelor de confiscare.....	279
§3. De la „mandatul european de obținere a probelor” la „ordinul european de anchetă”	281
3.1. Privire critică asupra Deciziei-cadru privind mandatul european de obținere a probelor	281
3.2. Propunerea de directivă privind ordinul european de anchetă. „Valoarea adăugată” a acestei inițiative față de mandatul de obținere a probelor.....	285
Secțiunea a 2-a. Aplicarea principiului recunoașterii reciproce sancțiunilor pecuniare	289
§1. Privire generală asupra Deciziei-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce sancțiunilor pecuniare	289
§2. Analiza critică a transpunerii în dreptul român a acestei decizii-cadru și propuneri <i>de lege ferenda</i>	292
§3. Analiză comparativă a modului în care a fost transpusă Decizia-cadru privind sancțiunile pecuniare în alte state membre ale Uniunii Europene.....	294
§4. Relația cu Directiva 2011/82/UE de facilitare a schimbului transfrontalier de informații privind încălcările normelor de circulație care afectează siguranța rutieră	297
Secțiunea a 3-a. Recunoașterea reciprocă a pedepselor sau măsurilor privative de libertate.....	298
§1. „Mandatul european de executare a pedepsei”	298
1.1. Scurtă introducere	298
1.2. Domeniul de aplicare și procedura.....	299
1.3. Transpunerea Deciziei-cadru în dreptul național al statelor membre și propuneri <i>de lege ferenda</i> privind transpunerea în legea română	309

§2. Instrumente juridice pentru luarea în considerare a condamnărilor și schimbul de informații din caziera judecătorească	311
§3. Aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul măsurilor de probațiune și al sancțiunilor alternative.....	314
Secțiunea a 4-a. „Ordinul european de supraveghere”	316
Titlul II. Crearea unui drept european penal	321
Capitolul I. Argumente pentru existența unui drept european penal	321
Capitolul II. Instrumente juridice vizând stabilirea unor norme minime de drept substanțial penal în statele membre ale Uniunii Europene	329
Secțiunea 1. Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului	329
Secțiunea a 2-a. Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului din 25 octombrie 2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infrajecțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri.....	331
Secțiunea a 3-a. Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat	335
Secțiunea a 4-a. Decizia-cadru 2001/413/JAI a Consiliului din 28 mai 2001 de combatere a fraudei și a falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul.....	337
Secțiunea a 5-a. Decizia-cadru 2001/500/JAI a Consiliului din 26 iunie 2001 privind spălarea banilor, identificarea, urmărirea, indisponibilizarea, sechestrarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunii	339
Secțiunea a 6-a. Decizia-cadru 2002/629/JAI a Consiliului din 19 iulie 2002 privind combaterea traficului de persoane.....	340

Secțiunea a 7-a. Decizia-cadru 2004/68/JAI a Consiliului din 22 decembrie 2003 privind combaterea exploataării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile	343
---	-----

Capitolul III. Cadrul instituțional al cooperării judiciare în materie penală în Uniunea Europeană

Secțiunea 1. Rețeaua Judiciară Europeană și alte rețele ale Uniunii Europene implicate în cooperarea în materie penală	346
§1. Rețeaua Judiciară Europeană	346
§2. Alte rețele ale Uniunii Europene implicate în cooperarea în materie penală	348
Secțiunea a 2-a. Eurojust	350
§1. Prezentare generală	350
§2. Misiunea și rolul Eurojust „înainte și după Lisabona”. Analiză critică	352
2.1. Menirea Eurojust în lumina Tratatului de la Amsterdam. Rolul și funcțiile Eurojust potrivit Deciziei 2002/187/JAI a Consiliului din 28 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare	352
2.2. Misiunea Eurojust în lumina noului Tratat privind funcționarea Uniunii Europene	363
Secțiunea a 3-a. Propuneri <i>de lege ferenda</i> la nivel european privind Rețeaua Judiciară Europeană și Eurojust	365
Secțiunea a 4-a. Rolul magistraților de legătură	368

Titlul III. Cooperarea polițienească în materie penală în Uniunea Europeană

Capitolul I. Evoluția cadrului normativ privind cooperarea polițienească în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene

Capitolul II. Rolul și misiunea Europol

Titlul IV. Dezvoltarea cadrului normativ și instituțional în materie penală al Uniunii Europene după intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona

Capitolul I. Evoluții actuale și de perspectivă ale dreptului penal al Uniunii Europene.....	379
Capitolul II. Perspectivele înființării unui Parchet European.....	389
Concluzii generale și sintetizarea propunerilor de lege ferenda.....	393
§1. Concluzii.....	393
§2. Sinteza propunerilor <i>de lege ferenda</i>	394
2.1. Propuneri de revizuire a Constituției României.....	394
2.2. Propuneri de modificare și completare a Noului Codului penal (Codul penal 2009).....	395
2.3. Propuneri de modificare a Noului Cod de procedură penală (2010).....	395
2.4. Propuneri de modificare a Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.....	396
2.5. Propunerea de a se elabora și adopta o lege specială pentru cooperarea cu Curtea Penală Internațională și alte tribunale internaționale.....	398
2.6. Propuneri privind viitorul cadru instituțional al Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală.....	398
Anexa nr. 1 – Lista tratatelor bilaterale de extrădare sau conținând dispoziții privind extrădarea încheiate de România	399
Anexa nr. 2 – Lista tratatelor bilaterale încheiate de România în domeniul asistenței judiciare în materie penală.....	403
Anexa nr. 3 – Lista principalelor instrumente juridice ale Consiliului Europei privind cooperarea internațională în materie penală	407
Anexa nr. 4 – Lista principalelor decizii-cadru ale Consiliului Uniunii Europene în domeniul cooperării judiciare în materie penală	415
Bibliografie.....	423